

ใจแตก

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๘

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจนะ ตั้งใจคือสติ ถ้าขาดสติมันไม่ตั้งใจ ถ้าขาดสติมันเหลวไหล ถ้าตั้งใจแล้วสติเรามา ขอสติมาอยู่ตัวเรา พอสติมาอยู่ตัวเรา เห็นไหมเวลาสามเณรน้อยสอนโปฐิละ ให้เปรียบร่างกายนี้เหมือนจอมปลวก ให้ปิด เห็นไหม ให้ปิดทวารทั้ง ๕ ให้เปิดไว้เหลือ ๑ ทวาร เปิดหัวใจไว้รอจับเหยี่ยวตัวนั้น ถ้าเราตั้งใจเห็นไหม เราตั้งสติ ร่างกายนี้เหมือนจอมปลวก เราจะปิดตา หู จมูก ลิ้น กาย เปิดหัวใจไว้ เปิดหัวใจไว้เพื่อฟังธรรม

ฟังธรรมนะ ฟังธรรมจะมีค่าหรือไม่มีค่ามันอยู่ที่คุณสมบัติที่ใจของเรา ถ้าใจของเรามีค่านะ สัจธรรมนั้นจะมีคุณค่ามหาศาลเลย แต่ถ้าใจของเราเหลวไหล ใจของเราชั่วช้า ธรรมะอันนั้นเหลวทราวม มันไม่มีค่า มันไม่มีค่าเพราะใจเรามันเหลวทราวม เพราะใจเหลวทราวมมันเห็นสิ่งใดไม่มีค่าหมดเลย เพราะใจเราเหลวทราวม ใจเราไม่มีค่าแล้วอย่างอื่นจะไม่มีค่าไปหมดเลย

แต่ถ้าใจเรามีค่านะ คุณสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาหัวใจที่มีค่า เห็นไหม สรรพสิ่งในโลกนี้มีค่าหมดเลย ครูบาอาจารย์ของเรานะ หลวงปู่ฝั้นเญ่ เวลาท่านถ่ายทอดอุจจาระ พวกโยมอุปัฏฐากเขาขอให้เก็บอุจจาระนั้นไว้ให้เขา นะ จี้ของคนมันเหม็น แต่จี้ของพระอรหันต์มันหอม มีคนเขาขอให้เก็บไว้ เขาจะเอาไปบูชา

นี่ไง ถ้าใจของคนมันดีงาม สรรพสิ่งในโลกนี้จะมีคุณค่า ถ้าจิตใจของเราเหลวทราวม แม้แต่สัจธรรมนั้นมันก็ฟังไม่ออก สัจธรรมนั้นมันเหยียบย่ำ มันทำลาย เวลาหลวงตาท่านพูดใจ “ไอ้พวกหมาบ้า” เอาธรรมะมาล้อเล่นกัน เอามากัดเอามากัดกัน ใจ พวกหมาบ้า หมาบ้ามันกัด มันขบ มันไม่มองหน้าใครเลย มันไม่รู้จักสิ่งใดมีคุณค่าและสิ่งใดไม่มีคุณค่า หมาบ้ามันไม่มีสติ มันจะ

ขบจะกัดเขาไปทั่ว ให้พิษภัยของมันเที่ยวทำลายให้คนเสียชีวิต เห็นไหม นี่พวกหมาบ้า นี่หมาบ้า
นะ

เวลาเอารัศมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาล้อมมาเล่น มาเหยียบมาย่ำ มา
ทำลายใจ แต่ถ้าคนที่เขามีสติมีปัญญา เห็นไหม หลวงตาท่านเล่าว่า เจอหลวงปู่มั่น เวลาท่านจะ
ไปอยู่ที่ไหน แม้แต่หนังสือตัวอักษร ถ้าวางอยู่ต่ำกว่าท่าน ท่านจะไม่ยอมนั่งเลย เพราะว่าท่าน
บอกว่า อักษรทุกๆ ชนิดทุกภาษา สามารถสื่อธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้

สิ่งที่เป็นสื่อความหมายท่านยังเคารพบูชาขนาดนั้น แล้วสังขรณ์ทำไมท่านจะไม่เคารพ
บูชา เคารพบูชามันเคารพบูชาจากหัวใจของท่านไง เพราะหัวใจของท่านท่านถึงสังขรณ์อันนั้น
เห็นไหม มันมีคุณค่าอย่างนั้น ท่านถึงเคารพบูชาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังกราบธรรม กราบธรรมไง

สังขรณ์นี้มันมีคุณค่ามากเลย แต่จิตใจของเรามัน โคนอวิชชาครอบงำ จิตใจของเรามันมี
แต่กิเลสตัดหาความทะยานอยาก แม้แต่ตัวมันเองยังไม่รู้จักตัวมันเอง เห็นไหม ตัวมันเองไม่รู้จัก
ตัวมันเองเพราะมันทำสมาธิไม่เป็นไง ถ้ามันทำสมาธิเป็นมันจะรู้จักตัวของมันเอง เพราะตัวเองนี่
สัมมาสมาธิ จิตตั้งมั่น นั่นคือตัวจิต นั่นคือตัวตนของเรา

แต่มันเกิดมา เกิดในวิภวภู มิเห็นไหม เกิดในกำเนิด ๔ เกิดในไข่ ในครรภ์ ในน้ำคร่ำ
โอบปาดิกะ กำเนิดมาแล้วยังไม่รู้จักตัวเอง รู้แต่สถานะไง สถานะที่เกิดมาเป็นมนุษย์ เป็นสัตว์
เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เกิดได้สถานะนั้นก็รู้ได้แค่สถานะนั้น

เวลาฤๅษีชีไพรเขาทำความสงบใจของเขาได้ เขายังย้อนอดีตชาติได้ การย้อนอดีตชาติได้
คือย้อนจากจิตดวงนี้มันเกิดมาจากไหน มันเป็นอย่างไรมันถึงมาปัจจุบันนี้ไง แต่ถ้าเป็นปัจจุบันนี้
เขาแก้ไขไม่ได้ เขาทำอะไรไม่เป็นไง

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณรู้กำเนิดว่าจิตนี้มาจากไหน
จตุปปาทญาณ จตุปปาทญาณมันเกิดมันเกิดอย่างไร แล้วถ้ามันอัสวักขยญาณมันชำระล้าง
อวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเผยแผ่
ธรรม เผยแผ่ธรรม รื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์

เรานี้เราปรารถนามารื้อค้นตัวเราเองไง เราปรารถนามาเพื่อมรรคผลนิพพาน เพื่อสิ้นกิเลส เพื่อพ้นจากทุกข์ไง ให้หัวใจนี้พ้นไปจากทุกข์ ถ้าพ้นไปจากทุกข์นี้ เห็นใหม่ เราไม่ต้องไปรื้อสัตว์ขนสัตว์หรือ รื้อตัวเองนี้แหละ ค้นคว้าตัวเองนี้แหละ เอาตัวเองให้รอดให้ได้ ตัวเราเองนี้ ค้นคว้าตัวเราเองนี้ บวชเรียนมาบวชเรียนมาก็เพื่อเหตุนี้ไง บวชเรียนมาบวชเรียนมาเพื่อหวังพ้นจากทุกข์ไง เกิดมาไม่รู้สิ เกิดมาในวิภวภู มิเกิดเป็นทารกมาพ่อแม่ก็เลี้ยงมาทั้งนั้น พ่อแม่จะเลี้ยงมาสูงส่งขนาดไหนต่ำต้อยขนาดไหน ก็พ่อแม่เราทั้งนั้น

พ่อแม่เลี้ยงดูเรามา เห็นใหม่ เกิดในวิภวภู มิเกิดในวิภวภู มิเห็นใหม่ เรามีพ่อแม่เป็นแดนเกิด เรามาบวชพระขึ้นมา บวชขึ้นมาเพื่อค้นคว้าหาตัวเองให้มีสังขารในหัวใจ นี้ให้เข้าถึงธรรม ให้เข้าถึงธรรมไง เราค้นคว้าเพื่อเหตุนี้ เรามาบวชเพื่อเหตุนี้ พอบวชมาเพื่อเหตุนี้ เรามาบวชเป็นพระแล้ว เห็นใหม่ บวชเป็นพระแล้วอุปัชฌาย์ยกเข้าหมู่มา ฉัตตจิตตุดุทธกรรมสงฆ์ยกเข้าหมู่มาเป็นสงฆ์ๆ บวชมาเป็นสงฆ์เห็นใหม่ มันก็สิ่งที่มีชีวิต บวชแต่ร่างกายมันยังไม่ได้บวชหัวใจ ถ้าบวชร่างกายมา เราเป็นพระโดยสมบูรณ์ เห็นใหม่ เป็นพระโดยสมบูรณ์ เราเลือกเฟ้นเอง อยากหาครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติ อยากหาสำนักที่ประพฤติปฏิบัติ เราอยากจะทำประพฤติปฏิบัติ นี้บวชมาแล้วต้องมาประพฤติปฏิบัติไง เวลาบวชมา บวชมาสำเร็จมาเป็นพระโดยฉัตตจิตตุดุทธกรรม โดยธรรมและวินัย มันบวชมาโดยธรรมวินัยแต่หัวใจมันยังไม่ได้บวชใจ ถ้าหัวใจมันยังไม่ได้บวชกิเลสมันยังไม่ได้ฆ่าใจ เวลาเขาบวชหัวใจเขามาฆ่ากิเลสใจ

การฆ่ากิเลสมันก็ต้องมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา มีความจริงของเราเพื่อมาค้นคว้า เพื่อมามีสังขารในหัวใจ มันต้องมีการกระทำ ถ้ามีการกระทำ ชีวิตของเรามันถึงต้องบิณฑบาตเป็นวัตร เห็นใหม่ บวชมาแล้ว บวชมาแล้วก็พระภิกษุบวชใหม่ทนคำสอนไม่ได้ คำสอนธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันใส มันสะอาด มันบริสุทธิ์ใจ

แต่เราเคยชินกับกระแสสังคมไง เราเคยชินกับฆราวาส ฆราวาสธรรมๆ เราเคยชินกับความเป็นไปของโลก การสรรเสริญ การเยินยอ เวลาโลกเขา เห็นใหม่ ใครมีคุณงามความดี ทำสถิติแล้วส่งของคุณงามความดีกัน ใครๆ ก็อยากมีคุณงามความดี อยากได้เครื่องราชฯ อยากได้ทุกๆ อย่าง เห็นใหม่ บวชเป็นพระมาก็อยากได้สมณศักดิ์ สมณศักดิ์ก็วิ่งเต็นหาคุณงามความดี สะสมความดี แย่งชิงความดีเอา ๒ ชั้น ๕ ชั้น ๘ ชั้น เอาไปอวดกัน แล้วไปขอคุณงามความดีกัน

นั่นนะ นี่กระแสนี้กรรม กระแสโลก มันเป็นเรื่องของโลกๆ เห็นไหม นี่เราบวชมาแล้ว เราบวชมา นี่สิ่งที่เราบวชมาแล้ววิชฌชาตเป็นวัตร เราถือธุดงค์มาขัดเกลาจิตใจของเรา เราทางจงกรม นั่งสมาธิภาวนาก็เพื่อตัวตนของเรา เพื่อหัวใจของเรา คั่นคว้าหาตัวเองให้เจอใจ ถ้ามันคั่นคว้าหาตัวเองเจอ เห็นไหม นี่สังขารมันเกิดที่นี้ไง นี่เราบวชมาเราบวชมาโดยฉู้ตติจตุตถกรรม แต่ยังไม่ได้บวชหัวใจใจ

ถ้าเราบวชหัวใจ มันจะบวชหัวใจด้วยมรรคใจ ด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา ด้วยความเพียรของเรา ความเพียรชอบ ความชอบ ความอุตสาหะ ทำเพื่อมาเหตุนี้ไง ถ้าเพื่อเหตุนี้ คุณี ชีวิตทางโลกเขาเป็นทุกข์ ทำมาหากินก็เป็นทุกข์ หน้าที่การงานก็เป็นทุกข์ อาบเหงื่อต่างน้ำเป็นทุกข์ ทั้งนั้น เวลามาบวชแล้ว บวชแล้วนั่งสมาธิภาวนาเป็นทุกข์ไหมล่ะ? ถ้าเป็นทุกข์ เป็นทุกข์เพราะเหตุใด?

เป็นทุกข์มันก็ย้อนกลับไป ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลของเราเป็นอย่างไร เวลาเราบวชมา เห็นไหม นี่วิบัติ ๔ มันมีวิบัติ มีคุณสมบัติ มันวิบัติ มันทำไปแล้วมันขาดตกบกพร่องไป แล้วมันเป็นเพราะเหตุใด พอบวชมาแล้ว ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลของเรามันบริสุทธิ์ไหม ถ้าศีลของเราไม่บริสุทธิ์ มโนกรรมเวลามันคิดมันจินตนาการไป มันไม่เป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง เราทำความจริงไหม ถ้าไม่เป็นความจริง มโนกรรม เห็นไหม สัมมาทิฏฐิ มิจฉาทิฏฐิ

ถ้าเป็นความจริง ทุกคนบวชมาแล้วก็หวังพ้นจากทุกข์นะ เวลาคิดทุกคนคิดได้ ทุกคนคิดดีได้ คิดดีแล้วทำได้หรือเปล่า? คิดดีมันก็ควรทำคุณงามความดี ถ้าความดีของเราทำเพื่อประโยชน์กับเราเอง แต่เราจิตใจมันหยาบ มันไม่รู้ว่าอะไรดีหรือไม่ดี ดีจริงหรือดีไม่จริงมันมองไม่ออก มันรู้ไม่ได้นะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน เห็นไหม ภิกษุผู้เฒ่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปก็ดีแล้ว เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดำรงชีพอยู่ ทำสิ่งนั้นก็เป็นการดี ทำสิ่งนี้ก็เป็นการดี ทำอะไรก็ได้ ผิดไปหมดเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วพวกเราจะได้มีความสุขอยู่สบายกันเสียที ต่อไปนี้ไม่มีคนจู้จี้จ๋าไรเราแล้ว ไม่ต้องมาจู้จี้จ๋าไรแล้วอยากมีความสุข”

พระกัสสปะได้ยินแล้วมันเศร้าใจ พระกัสสปะเป็นผู้ได้ยิน ได้ยินคำพูดอย่างนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปเดี๋ยวนี้เอง สัททวิหริกทำไมมีความคิดอย่างนี้ แล้วถ้า

ปล่อยไปมันจะไม่่วนวายไปมากกว่านี้หรือ เลยตั้งใจคิดว่าจะทำสังคายนาง ไม่ให้ใครมาเหยียบ
ย่ำกรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ

นี่ไง ภิกษุผู้เฒ่า อยากอยู่สะดวกอยากอยู่สบาย อยากจะทำได้ตามใจตัว ไม่มีขอบมีเขต แต่
ถ้ามีขอบมีเขตเรากล้าหาญ กล้าหาญในกรรมวินัยไง เพราะกรรมวินัยนี้ธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าชี้ทางไว้

คูสิ เราทำอะไรก็ได้ทำแต่ใจเรา แล้วก็มานั่งสมาธิภาวนา เมื่อกี้นี้ไปพูดจากถางใครไว้ก็
ไม่รู้ เมื่อกี้อีกไปเหยียบย่ำใครมาก็ไม่รู้ แล้วพอมานั่งสมาธิขึ้นมา เอ๊ะ! เมื่อกี้อำนาจหรือทำผิด หัวใจ
มันไม่มีเอกภาพ มันไม่นิ่ง แล้วนั่งสมาธิมันจะมานิ่งอย่างไร เวลาพูดจากถางใครไปก็เพื่อ
ความเอาชนะคะคานกัน เวลาพูดจบแล้วจะมานั่งภาวนา พูดไปแล้วมันจะมีผลกระทบไหม พูด
ไปแล้วมันจะดีไม่ดีขึ้น มันกลับมาทำลายตัวเองทั้งนั้นเลย

แล้วถ้าทำคุณงามความดีนะ เราสงบระงับ เรายังรักษาหัวใจของเรา เราดูแลของเราด้วยความ
ความปกติของใจใจใหม่ เวลามานั่งสมาธิภาวนามันก็ง่ายขึ้น เห็นใหม่ นี่ไง ทำเพื่อใคร ก็ทำเพื่อ
หัวใจดวงนี้ไง ถ้าหัวใจดวงนี้มันไม่มีสิ่งใดคอยมาโต้แย้ง มันทำอะไรมันก็ทำสะดวกขึ้น ถ้าทำอะไร
ใดก็มีแต่ความคิดมาโต้แย้งมันจะสงบระงับได้ยังไง นี่เวลาทำๆ เพื่อตัวเองทั้งนั้น แต่ด้วยความ
หยาบของกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันมองไม่เห็น มันมองไม่รู้ อยากจะเหยียบย่ำเขาไปทั่ว
อยากจะอยู่บนหัวคน เสร็จแล้วมานั่งสมาธิก็ทำได้ลำบาก

แต่ถ้าเรารักษาใจของเรา เราดูแลหัวใจของเรา นี่ไง กรรมวินัยขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าใจ ถ้ามีศีล มีสมาธิ มีปัญญา เห็นใหม่ นี่ความปกติของใจ ถ้าจะคุยกันจะ
ปรึกษาหารือกันก็ให้มันเป็นขึ้นเป็นอัน คุยกันให้มันเป็นกิจจะลักษณะ คุยเสร็จแล้วก็จบ เรามี
อะไร เราก็ปรึกษาหารือกัน เขาไม่ได้ห้ามไม่ให้พูดกัน แต่ไม่ใช่ให้กิเลสมันสวมรอย จะพูดสิ่งใด
ก็จะไปเหยียบเขาจะไปย่ำเขา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคอยจี้คอย
ไซ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วภิกษุผู้เฒ่าก็ตืออกดีใจ “องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ดีแล้วละ ต่อไปนี้พวกเราได้อยู่สุขอยู่สบายกันเสียที องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดำรงชีพอยู่ทำโน่นก็ผิด ทำนี่ก็ผิด นั่นก็เป็นอาบัติ นี่ก็เป็นอาบัติ

วุ่นวายไปหมดลำบากลำบากมาก องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไป เราได้อยู่สุขสบายกันแล้วต่อไปนี่” แล้วสบายจริงหรือเปล่า?

เวลามาจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา คนถ้าเอาจริงเอาจริงจังขึ้นมาะ จิตสงบแล้วจะทำยังไงต่อ จิตไม่สงบก็วุ่นวายฟุ้งซ่าน ความฟุ้งซ่านไปกว้านฟืนกว้านไฟมาเผาตัวเอง เวลาจิตมันสงบแล้วจะเดินต่อไป ตอนนี้จะคิดถึงองค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วละ เวลาจิตสงบ จิตนี้มันจะก้าวเดินเราจะก้าวเดินอย่างไร ไม่มีครูบาอาจารย์คอยชี้คอยแนะคอยบอกมันก็จินตนาการของมันไป จินตมยปัญญาแก้กิเลสไม่ได้ ก็วนเวียนอยู่นั่นละ วนเวียนไปแล้วผลของมันคือเสื่อม

สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา นี่คือสังขารที่องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้วางหลักสังขารอันนี้ไว้ แต่เราไม่รู้ไม่เห็นไปทั้งนั้น เราเข้าไปเฉียดๆ เราก็เป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น ว่าไปตามแต่อารมณ์ของตัวเอง ไม่มีความจริงเลย แต่ข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงก็สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับเป็นธรรมดา ผู้ที่มีปัญญาแทงทะลุด้วยปัญญาของตนเองจะรู้แจ้ง

แต่นี้สรรพสิ่งมันเป็นแบบนี้แต่เราไม่รู้ เราไม่รู้ไม่เห็น เราไม่เป็นความจริง แล้วมองไม่เห็นความจริง เห็นไหม “มันเป็นสมาธิแล้วจะทำอย่างไรต่อ?”

เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้วนี่ อย่างนี้แหละมันจะแสวงหา แล้วเวลาแสวงหาาก็เสียใจ เวลาบอกนะ เราเกิดมาเป็นลูกกำพร้า พ่อแม่ก็ตายหมดแล้ว องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็นิพพานไปแล้ว เราวชมาแล้วก็ไม่มีคนชี้แนะ เราเหมือนเด็กกำพร้า เราเด็กที่ขาดพ่อขาดแม่เป็นบุคคลเลี้ยงเดี่ยว

ทางโลกเขา เห็นไหม ทางโลกเขาเวลาเลี้ยงเดี่ยว เขาเรียกว่าบ้านแตก เวลาบ้านแตก เห็นไหม แพแตก เวลาแพแตก ดูแพสิ เวลาแพนี้ เขาจะต้องแพเขาต้องไปตัดไม้ของเขา เขาต้องหาวัสดุมาทำเป็นแพ เป็นแพเพื่อล่องน้ำไป เห็นไหม เวลาไปถึงหินโสโครก ไปถึงกระแทกกระเทือนกับสิ่งใด นี่เวลาไปสิ่งที่เราผูกมัดมามันหลุด มันแพแตก เราอยู่กลางน้ำ เราอยู่ในที่อันตราย พอแพแตก แพแตกมันวุ่นวายไปหมดละ เราจะต้องตะเกียกตะกายเอาชีวิตรอดให้ได้ ถ้าคนที่เอาชีวิตรอดได้ ขึ้นฝั่งได้ ปลอดภัยไป ถ้าคนเอาชีวิตรอดไม่ได้ ไปกระทบกับก้อนหินไปกระทบกับสิ่งใด ไปเจอวังน้ำวนคุณตายเลย นี่เวลาแพแตก

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราประพฤติปฏิบัติ เวลาแพแตกขึ้นมา เห็นไหม เราบวชมาแล้วไม่มี พ่อไม่มีแม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว บอกไว้ว่าถ้าผู้ที่เข้ามาบวช อุปสมบทมีอุปัชฌาย์ให้ถืออุปัชฌาย์อาจารย์เป็นอุปัชฌาย์ของตัวเอง แล้วถ้าอุปัชฌาย์เสียชีวิตไปให้ ถืออาจารย์นั้น ขอนิสสัยอาจารย์นั้น ธรรมวินัยบัญญัติเป็นขั้นเป็นตอนมาไง ถ้าพรรษาเราน้อย เราก็ต้องขอนิสสัยครูบาอาจารย์ แล้วถ้าขอนิสสัยแล้วนี่พร้อมที่จะตั้งจะสอนกันจะดูแลกัน นี่มันเป็นขั้นเป็นตอน

ถ้าเป็นขั้นเป็นตอน เราศึกษาแล้วเราเชื่อสัตย์ เชื่อสัตย์กับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงมันก็จะไปสัจธรรมขึ้นมา เราไม่เชื่อสัตย์ กิเลสมันยุมันแห่ มันทำให้แพแตก ทำสิ่งใดหั้นหั้นขว้างไปหมด ทำสิ่งใดก็ขาดตกบกพร่องไป ทั้งนั้นละ แต่กิเลสมันว่ามันสุดยอคนนะ มันรู้ธรรมไปหมดคนนะ ธรรมของใคร ธรรมของกิเลสไป มันไม่ใช่สัจจะความเป็นจริงใจ

ถ้าสัจจะความเป็นจริง เริ่มต้นตั้งแต่บวชมา เห็นไหม บวชมาเราเข้าหมู่ เวลาในหมู่สงฆ์ เขาถืออาวโโส กันเต ใครบวชมา บวชหน้าบวชหลังเขาเคารพบูชากัน แม้แต่หลวงปู่หลุยกับหลวงปู่ขาวท่านบวชพร้อมกัน แต่นาคช้ายนาคขวา ท่านก็ยังเคารพเป็นอาวโโส กันเต

เขาเคารพกันมาโดยหัวใจ เพราะอะไร? เพราะมันเป็นสังฆกรรม มันเป็นวินัยกรรม บวชมาจากอุปัชฌาย์เดียวกัน เวลาบวชมาสงฆ์ยกเข้าหมู่ นั่นตามวินาทีที่บัญญัติมาเลย วินาทีที่เป็น พระ สุนดาตุมะ กันเต สังโฆ ญัตติมา นั่นนะเริ่มต้นนับตั้งแต่นั้นเลย แล้วเขาเคารพเขาบูชากัน เคารพบูชาอะไร? เคารพบูชาธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้อย่างนั้น

เราเคารพบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่เชื่อตรงตั้งแต่ตอนนั้น เห็นไหม มันรวบรวม สิ่งใดไว้สัจจะเพื่อความมั่นคง เห็นไหม หัวสตุมาผูกมามัดให้เป็นแพเป็นสิ่งที่เป็ คุณสมบัติของเรา เรามีสติ เรามีสมาธิ เรามีปัญญา ทำสิ่งใดขึ้นมาให้เป็นสมบัติของเรา มันก็ทำให้การประพฤติปฏิบัติเรารบรื่น การประพฤติปฏิบัติของเรา ความเป็นจริงของเรา

เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการขนาดไหน นั่นเป็น บุคลาธิษฐาน ครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นธรรม ท่านเป็นธรรมนะ สิ่งทีเวลาประพฤติปฏิบัติมันเป็น อารมณ์ความรู้สึก อะไรเป็นสติ อะไรเป็นสมาธิ อะไรเป็นปัญญา ความคิดอย่างนี้เป็นโลกีย

ปัญญา ความคิดอย่างนี้เป็นสุดมยปัญญา ความคิดอย่างนี้เป็นโลกุตรปัญญา นี่ความคิดอย่างไร สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา ความคิดอย่างไร เรารู้เราเห็นอย่างไร มันเป็นความจริงอย่างไร เวลาเราปฏิบัติไปมันเจริญงอกงามขึ้นมาอย่างไร มันเป็นจริงขึ้นมาไหม มันมีข้อเท็จจริงในใจของเราหรือเปล่า

เพียงแต่ที่เราคิดของเรานี้เป็นสัญญา พอสัญญาขึ้นมาเราก็เทียบค่าไปเอง เราแยกหมวดแยกหมู่ ใอันนั้นเป็นอย่างนั้น ใอันนี้เป็นอย่างนี้ แล้วมันเป็นจริงหรือเปล่า มันไม่เป็นจริง เห็นไหม นี่แพแตก เวลาแพมันแตกมันไม่มีข้อเท็จจริงอะไรเลย คุณ เวลาเขาล่องแพมา เห็นไหม มันไปกระทบหินต่างๆ เวลาแพมันแตก คุณ มันจับต้นชนปลายได้ไหม

นี่ก็เหมือนกัน เริ่มต้นมาแล้วเราก็คิดของเราเอง เราก็จินตนาการของเราไปเอง แล้วเวลา มันเสื่อมนี้หมดเลย นี่ลอยอยู่กลางน้ำ น้ำเชี่ยวด้วย แล้วจะไปไหนชีวิตนี้ คนพยายามถีบตัวเอง ขึ้นมาจากน้ำวนนั้นนะ เอาตัวรอดให้ได้ เวลาแพแตกเอาตัวรอดให้ได้หรือเปล่า?

แต่ถ้าเรามีสติมีปัญญา เรามีอำนาจวาสนา ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา เราไม่มีความคิด คุณ เวลาคนเขาบวชมา เวลาเขาร้อน เวลาเขาอยู่ไม่ได้เขาสึกไป เห็นไหม ก็ว่าหมดบุญ หมดอำนาจวาสนา อำนาจวาสนาแม้แต่ฟ้ากาสาวพัสตร์ ธงชัยพระอรหันต์ เราได้ห่มได้อาศัย สิ่งนี้ได้ห่มได้อาศัย ถ้ามันเป็นความจริง มันเป็นข้อเท็จจริง มันเป็นความจริงกับในใจของเรา เป็นจากหัวใจของเราเคารพบูชา แล้วเราทำความเป็นจริงขึ้นมา

ผ้าก็คือผ้า เห็นไหม คุณ เวลาผ้าอยู่ตามร้านค้า คุณ ในร้านค้า เวลาซื้อมา เห็นไหม ผ้าที่คุณภาพต่ำเขาเย็บได้ไม่ถูกต้องตามวินัย เรายังรังเกียจเรายังไม่อยากจะสอยเลย แล้วผ้าของเราเราตัดเย็บของเราขึ้นมา เราทำของเราให้มันเป็นความจริง มันก็เป็นผ้า แต่คนที่มีความหวัง คนที่มีความหวังเขาเคารพบูชาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นไหม ซักผ้า ย้อมผ้า สู้ผ้า ตากผ้า เก็บผ้า ดูแลผ้า นี่ไง เราห่มผ้านี้ธงชัยพระอรหันต์ ถ้าศากยบุตรพุทธชินนรต เห็นไหม เราจะทำของเราขึ้นมาด้วยหัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรามีคุณธรรมขึ้นมา สิ่งใดที่ทำงานมันมีค่าไปหมดเลย

นี่ไง เราจะรวบรวมคุณของเรา คุณ เรารักษาบริหารของเรา เราดูแลของเราด้วยสติด้วยปัญญา เห็นไหม เราทำของเราด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยเคารพบูชาของเรา มันเป็นข้อเท็จจริง มันมีความอบอุ่น มันมีความดีงามไปหมดเลย เราไม่ละทิ้ง เรารักษา เราดูแล เราไม่ปล่อยทิ้ง

เห็นไหม บาตรเราก็ดูแลของเรา ข้าววัตรของเราก็เป็นสมบัติของเรา คีล สมาธิ ของเราก็เป็นสมบัติของเรา

ถ้าเป็นสมบัติของเรา เราจะไม่ปล่อยให้แพแตก เราจะไม่ดูแลความรู้สึกนึกคิด ดูแลอำนาจโทสะของเรา ดูแลจินตนาการของเรา ว่ามันถูกต้องๆ ให้มองซ้ายมองขวาว่าเขาทำอย่างนี้จริงหรือเปล่า ที่เขาทำเขามีเหตุผลอะไร ที่เราทำเรามีเหตุผลอะไร ที่เราทำเรามีเหตุผล ก็คิดถึงอย่างนี้ไง เหตุผลของกูไง แต่ที่เขาทำเขาทำอย่างไร เขาทำเขามีที่ไปที่ไปอย่างไร นี่ธมมสากัจฉา เอตมมุงคลมุตตมุง เราปรึกษากันได้ เราเทียบเคียงกันได้ สิ่งที่ทำมามันมาจากไหน มันมีที่ไปที่ไปอย่างไร แล้วมันเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจริงหรือเปล่า?

คูสิ เวลาเขาเทียบกันในเรื่องปริยัติ เห็นไหม อันนี้มาจากพระไตรปิฎก อันนี้มาจากอรรถกถา อันนี้มาจากฎีกา อันนี้มันไม่มีที่ไปที่ไป นี่เวลาเขาว่าไง แต่ขณะเราให้มันมีที่ไปที่ไป เราก็เคารพบูชาแล้ว แล้วเราก็มารักษาของเราไง นี่ไง เรายักษาของเรา เห็นไหม รวบรวมขึ้นมา อย่าให้แพแตก เวลาแพแตกขึ้นมา นี่บ่น ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติดีโดยดีพ่ายตลอด

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ปรินิพพานไปแล้ว เราบวชมาแล้วก็เหมือนคนอนาถา ไม่มีใครดูแลเรา แล้วเวลาบวชขึ้นมาในหมู่สงฆ์ หมู่สงฆ์ก็ไม่สนใจ”

ไม่สนใจอะไร กิเลสมันถมเต็มไหม กิเลส คูสิ เหมือนน้ำล้นฝั่ง มันจะถมอย่างไรให้เต็ม ความคิดของใครมันจะเอาเต็มไม่ได้หรอก แต่ถ้าเรามาเสียสละ เรามามีสติปัญญา มันด้วยปัญญา ขึ้นมามันถมเต็ม พอลมเต็มขึ้นมามันไม่ใช่ประเด็นเลย ไม่มีประเด็นอะไรให้ขัดแย้งกันเลย ไม่มีประเด็นอะไรให้ใครมาจับผิดได้เลย

ถ้ามันเต็มขึ้นมา เห็นไหม ถ้ามันเต็มขึ้นมามันคืออะไรล่ะ มันเต็มขึ้นมาหัวใจมันสมบูรณ์ไหม แต่ถ้ามันขาดตกบกพร่องมันทुरนทुरาย พอทुरนทुरายขึ้นมามันร้อนจากภายใน ผ่ากองอยู่เต็มห้อง คูสิ ของของสงฆ์ในคลังผ้านี้ล้นเลย ไม่มีผ้าชิ้นไหนถูกใจแม้แต่ชิ้นเดียว แต่เวลาของเรา เราเป็นภิกษุ เห็นไหม ภิกษุเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง ภิกษุเห็นภัยในวัฏสงสาร ของอย่างนี้ ผ้า บริหาร ๘ สิ่งไว้ดำรงชีวิต เราก็ตัดเย็บของเรา เราก็ดูแลรักษาของเรา

เวลาผ้าของครูบาอาจารย์ ผ้าเก่าๆ จะขาดแหละไม่ขาดแหละ แต่ท่านได้ซักได้ดูแลของท่าน คุณมันสวยงามไปหมด คุณมันนิ่มนวลไปหมด เพราะอะไร เพราะด้วยถูกต้องตามธรรมวินัย ถูกต้อง

ตามธรรมเนียมเพราะว่าเวลาเราเคยรู้คงค์มา พระเขาห่มผ้าไหม ผ้าไหมนี้เก่าจนมันกินตัวมันเอง แล้วละ พระบวชใหม่อยากได้ ไปตัดผ้าไหมๆ เลยมาแลกผ้าไหม พระนี้รับให้เลยเพราะอะไร เพราะมันผูกหมดแล้ว แต่เขาดูแลรักษาของเขา ไอ้คนที่ได้มาได้มาก็นี้ นี่ใจแพแตกใจ ได้มาก็ผ้าไหมมันกินตัวมันแล้ว มันผูกหมดแล้ว มันเปื่อยหมดแล้ว แต่เขารักษาของเขาด้วยธรรมเนียม ไอ้คนที่ไม่รู้เรื่องมันเห็นแต่เปลือกนอกใจ

แต่ถ้ามันเป็นความจริง เขาทำไมถึงเป็นอย่างนั้น ก็เขารักษาของเขา เขาดูแลของเขา นี่ก็เหมือนกันบริวาร ๘ ก็คือบริวาร ๘ มันอยู่ที่หัวใจที่รักษาดี เพราะหัวใจมันดีมันก็รักษาของไม่มีค่า มันก็ทำรักษาดีมันก็มีค่าขึ้นมา ของไม่สวยทำด้วยความสะอาด เห็นไหม ความสะอาดด้วยความบริสุทธิ์มันก็เป็นของดีขึ้นมา เป็นของดีของสายตาของคนที่ยอม แล้วก็อยากได้อยากเป็น แต่ของเราเนี่ยเราตัดผ้าไหม ผ้าดงามมาหมดเลย ผ้าสุดยอดเลย แต่สุดท้ายแล้วเราปล่อยให้มันสกปรก ให้มันมีกลิ่นเหม็น มันจะดีตรงไหน

นี่ใจ ถ้าหัวใจมันแตก เวลาบ้านแตกนะ มันมีปัญหาไปกับครอบครัวนั้น เราบวชมาเป็นพระ บวชมาเป็นพระ เห็นไหม เรามีพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง ถ้าจิตใจมันท้อแท้ มันก็หาทางออก มันพยายามหาเหตุผลของกิเลสใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านก็นิพพานไปแล้ว เราเกิดมานี้ขาดพ่อขาดแม่ ขาดคนที่ดูแล เราเกิดมาแล้วเราอุตส่าห์มาบวชในพระพุทธศาสนา แล้วพระพุทธศาสนาก็ไม่ปกป้องดูแลเราเลย ปล่อยให้เราทุกข์เรายาก ปล่อยให้เราชวนชวายเป็นคนเดียว ให้เราทุกข์เรายาก

นี่บ้านแตก มันมีแต่ความทุกข์ความยากไปหมดเลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาท่านสละราชวังออกมาไม่มีศาสนา ท่านชวนชวายเป็นท่าน ๖ ปี ท่านเผชิญกับความทุกข์ความยากขนาดไหน แต่เวลาท่านประพฤติปฏิบัติมาตามความเป็นจริงขึ้นมา เห็นไหม บุญเพนิวาสนุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวัภยญาณทำลายอวิชชาในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปแล้ว นี่เสวยวิมุตติสุขไม่ต้องไปทุกข์ยากกับใครเลย เสวยวิมุตติสุข ขณะวิมุตติสุขมีอนาคตังสญาณ เห็นไหม รู้ว่าจะโปรดใคร จะสอนใคร เวลาโปรดใครสอนใครด้วยธรรมโอสถ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการเข้าไปนะ ในใจของพระ

เจ้าพิมพ์สาร ในใจของพระเจ้าปเสนทิโกศล ในใจของพราหมณ์ ในใจของเขามันได้รสของธรรม มันมีเคารพ มีความศรัทธา มีความเชื่อ เห็นใหม่ลากัดการะมันก็ตามมา

คำว่า ตามมา เพราะอะไร เพราะศรัทธาความเชื่อ เขาอยากได้บุญกุศลของเขา เขาทำบุญกุศลของเขา นั่นก็เป็นสมบัติของเขา เขามาสละทานกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ มันเกิดจากอะไร เกิดจากน้ำใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่มีคุณธรรมในหัวใจ เทศน์ว่าการขึ้นไปด้วยคุณธรรมอันนั้น มันเข้าไปเจือจางชำระล้างกตจิเกเลสในใจของผู้ที่รับธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนั้นมันก็เป็นคุณ เป็นประโยชน์ขึ้นมา นี่สังขารมันเป็นความจริงขึ้นมาอย่างนั้น

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรารักษาของเรา เราดูแลของเรา รักษาศีลก็เท่ากับรักษาหัวใจของเรา ทำสมาธิขึ้นมาก็คือเพื่อกันคว้าความจริงในหัวใจของเรา ถ้าเราเกิดปัญญาขึ้นมา เห็นใหม่ มันพิจารณาของมันไป จิตสงบแล้วรำพึงเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง มรรค ๘ ศีล สมาธิ ปัญญา

เวลาเราต้องแสวงหา ตั้งสติของเราขึ้นมา ถ้ามีสติแล้วการประพฤติปฏิบัติมันก็เป็นสัมมาทิฏฐิ มันเป็นความเพียรชอบ ความเพียรชอบ ความวิริยะ ความอดสาหะ พยายามทำของเราขึ้นมามันเกิดสัมมาสมาธิ เวลาเกิดสัมมาสมาธิเราฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาของเราปัญญาในสติ ปัญญา ๔ ปัญญาในเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง แล้วฝึกหัดของเรา

ฝึกหัด เห็นใหม่ มรรค ๘ เวลาฝึกหัดของเรา มันจะละเอียดรอบขึ้น ประพฤติปฏิบัติมาด้วยปัญญาของเรา ปัญญาเราแยกแยะขึ้นมา เราฝึกหัดใช้ปัญญาของเรา ปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิ ปัญญาเกิดจากศีลที่สมบูรณ์ขึ้นมามันเป็นสัมมาทิฏฐิ มันเป็นความเห็นชอบธรรมพิจารณาไปมันปล่อยวางๆ เป็นตทังคปหาน คือการฝึกหัดหัวใจของเราให้มันสมคูล ให้มันเป็นสมคูลของมัน นี่มีขณิมาปฏิบัติก็คือความสมคูล ความพอดีของจิต ฝึกแล้วฝึกเล่า ฝึกแล้วฝึกเล่า

จนเวลามันสมคูล เห็นใหม่ มรรคสามัคคี มรรค ๘ มันสามัคคีกันโดยสังขจะ โดยความจริง โดยมรรคญาณ เวลามันพิจารณาของมันขึ้นไป เห็นใหม่ พิจารณาแล้วหนักในทางสมาธิหนักในทางปัญญามันก็จะปล่อยวางได้ แต่มันไม่สมคูล ไม่สมคูลคือมันไม่สมมุจเฉท พอมันสมมุจเฉทปหานมันมรรคสามัคคี มันรวมเป็นสังขจะเป็นความจริง จะว่าเป็นหนึ่งเดียว ขณะเป็น

หนึ่งนี้มันเป็นกิริยา เวลามันทำลายไปแล้วมันไม่มีหนึ่ง มันต้องทำลายให้สิ้นไป ถ้ามันทำลายสิ้นไปมันไม่ใช่หนึ่ง มันคือการทำลาย

การทำลาย เห็นไหม สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา ดับแล้วมันเหลืออะไร ขณะที่มันเกิดและขณะที่มันดับ เวลาเกิด เห็นไหม สัตว์เกิดขึ้น สมาธิเกิดขึ้น ปัญญาเกิดขึ้น ขณะที่มันเกิด เห็นไหม ขณะที่เกิดขึ้นมานี้สัจจะ ความจริง กิจจญาณ กิจจญาณคือการพิจารณาใคร่ครวญ แยกแยะ พิจารณาซ้ำพิจารณาซาก นี่คือกิจจญาณ มีการกระทำ เห็นไหม

นี่เวลาการกระทำขึ้นมาด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา มันมีสมดุลของมันขึ้นมามันก็ปล่อยวาง ปล่อยวางขึ้นไปเป็นตทั้งคพบาน ปล่อยวางแล้ว ปล่อยวางเล่า ปล่อยวางแล้ว ปล่อยวางหนหนึ่งก็ การกระทำที่ได้ผลหนหนึ่ง การได้หนหนึ่งๆ นั้นเป็นการฝึกหัด เป็นการกระทำซ้ำแล้วซ้ำเล่าเห็นไหม ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เวลามันมรรคสามัคคี มันสมดุล เวลาสมดุลทำลายหมดเลย กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แยกออกเป็นส่วนเป็นส่วนเป็นสัดของมันขึ้นมา จิตนี้รวมลงได้ชำระล้างสารอกคาย ออก จิตนี้รวมลงไปมันเหลืออะไร?

เหลืออกุปปธรรม เหลือสังขธรรม เหลือความจริงอันนั้น ความจริงอันนั้นมันเป็นความจริง ความจริงตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นองค์ที่ ๔ ในภัทรกัป พระศรีอริยเมตไตรยก็จะมาตรัสเป็นองค์หน้า สังขธรรมก็สังขธรรม สติปัญญา ๔ ก็เป็นอันเดียวกัน สังขธรรมเป็นอันเดียวกัน อยู่ที่อำนาจวาสนาของคนมีมากมีน้อย ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนามาก ทำสิ่งใดแล้ว จิตใจเขาสมดุลมาได้เร็วขึ้น จิตใจของเขาเขาฝึกไปไขว่คว้า เขาแสวงหาของเขา เขาทำของเขา แล้วเขาได้ประโยชน์ของเขา เขาได้ความจริงของเขา เขาได้สังขธรรม เห็นไหม ได้ปัจจัยจัดตั้ง สันติภูมิจิตใจของเขา

ความเชื่อความจริงอันนั้น ความเชื่อจากปัญญาของเรา ความเชื่อจากพยานในใจของเรา สิ่งต่างๆ ที่มันรู้ พอมันเห็นอย่างนั้นมันเป็นสมบัติของเรา แล้วตระเวนหาที่ไหน การศึกษาๆ ขนาดไหน ศึกษาได้มาแล้ว ศึกษามาได้ความรู้มา ความรู้นั้นก็เป็นความรู้ที่การศึกษามา เห็นไหม แต่ความจริงรู้มาขนาดไหนมันก็ยังมิตัวตนของเราอีกส่วนหนึ่ง จิตได้ตำหนักมันก็เป็นอีกตัวตนหนึ่ง พอเราศึกษามาศึกษาด้วยปัญญา ปัญญาที่เราไม่เข้าใจสิ่งใดเลยเราก็อยากเข้าใจ ศึกษามา

เป็นปริยัติมันก็เข้าใจสิ่งนั้นขึ้นมา แต่ตัวตนของเรามันก็เป็นตัวตนแยกตัวตนไม่ยอมรับสิ่งใด ทั้งสิ้น

เวลาทำความเข้าใจของใจเข้ามา เวลาความสงบนั้นเข้าไปสู่ตัวตนอันนั้น เวลาตัวตนอันนั้นมันออกใช้ปัญญา ปัญญากระแสมันเข้าไปทำลาย เห็นไหม อวิชชาปัจจยา สังขารา สังขารา ปัจจยา วิญญาณัง ปัจจยาการที่มันต่อยอดกันไป มันทวนกระแสกลับเข้าไปในหัวใจอันนั้น ถ้ามันทวนกระแสกลับเข้าไปอันนั้นด้วยตะขบธรรม ด้วยสัจจะ ด้วยความจริง ด้วยตะขบอันนั้นมันทำลายเข้าไป เวลามรรคมันสามัคคี เวลามันรวมตัวกัน ความสมดุลงของมัน เวลามันขาด

จากแพแตกไป จับจรดมาแต่ข้างนอกใจ จากจับต้นชนปลายไม่ได้ใจ เวลาเกิดขึ้นมา เกิดมาในวิญญูะ เกิดมาด้วยบุญกุศลใจ เวลาการกระทำมันก็ทำดีทำชั่ว ทำดีมันก็เป็นมรรค ทำชั่วมันก็เป็นบาป เป็นบาปอกุศล มันการกระทำความคิดดีคิดชั่วมาตลอด แต่มีการกระทำมีสัจจะ มีความจริงขึ้นมา มันก็พยายามทำคุณงามความดีใฝ่ดีมาตลอดใจ ถ้าใฝ่ดีมาตลอดนะ เวลากิเลสมันงอกงามขึ้นมา ทำความสงบของใจเข้ามา ใจมันสงบเข้ามาก็มีความสุขใจ เวลามันเสื่อมมันก็ท้อแท้

เวลาจิตของเรามีสติปัญญาขึ้นมามันก็คิดแต่เรื่องธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาจิตมันเสื่อม เวลาเสื่อมมันก็คิดแต่เรื่องกิเลสใจ คิดแต่เรื่องเพ่งโทษหาโทษพุทธศาสนาใจ เพ่งโทษธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่ากิเลสนี้มันยิ่งใหญ่ ความคิดของเรามันยิ่งใหญ่มีเหตุมีผล ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสูตรสำเร็จตายตัวไม่มีเหตุมีผล กิเลสมันยิ่งใหญ่ เวลามันยิ่งใหญ่มันก็ยุก็เหี่ยว มันก็ยุเหี่ยวทำให้เราทำลายตัวเอง ทำลายอำนาจวาสนาของตัว ทำลายวาสนาบารมีของตัว

แพแตก บ้านแตกสาแหรกขาด ศรัทธาโดนทำลาย ทุกอย่างทำลายตัวเองหมด นี่ใจ เวลามันแพแตกมันทุกข์ยากมาจากไหน ใครเป็นคนทำ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม ธรรมะนี้ไม่เคยเสื่อม สัจธรรมก็มีของมันอยู่ดั้งเดิม สัจธรรมเป็นความจริงของมันดั้งเดิม แต่หัวใจมันหยาบซ้ำ มันเข้าถึงสัจธรรมอันนั้นไม่ได้

แต่ถ้าหัวใจมันมีอำนาจวาสนาบารมี เห็นไหม พยายามตัดแปลงตนเอง พยายามบังคับตนเอง พยายามสร้างสมตนเอง สร้างสติ สร้างสมาธิ สร้างปัญญาขึ้นมา การกระทำขึ้นมา พยายามกระทำขึ้นมา เห็นไหม มันจะเข้าสู่สัจธรรมอันนั้น มันไม่ใช่คนสิ้นไร้ไม้ตอกบ้านแตก

สาแหรกขาด เก็บข้าวของแล้วพเนจรไป แล้วก็โวยวายตีโพยตีพาย กิ่งพุทธรักษาแล้วมรรคผลไม่มี
ครูบาอาจารย์ก็ไม่เคยมองเราเลย ใครๆ ก็เอาแต่ตัวรอด ทั้งให้เราทุกข์อยู่เนี่ย

นี่ไงเวลาแพแตก บ้านแตกสาแหรกขาดเขายังมี UN นะ UN เข้ามาให้เป็นผู้ลี้ภัย เขายังส่ง
เสียม เวลากิเลสมันเหยียบย่ำหัวใจไม่มีใครเห็น ไม่มีใครดูแล ไม่มีใครมาเอาอกเอาใจ ทุกข์ยาก
มาก อันนี้มันเป็นเรื่องกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันเหยียบย่ำทำลาย เราจะต้องมีสติ

เราเกิดมาเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ได้มาบวชเป็นพระ ได้บวชเป็น
พระแล้วเราอยากจะทำประพฤติกฎปฏิบัติ ครูบาอาจารย์มีอยู่ แล้วครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงนะ ท่าน
ปกป้องคุ้มครองเราโดยที่เราไม่รู้ตัวเลย แต่ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม ท่านไม่เชิดชูกิเลสเด็ดขาด

กิเลสตัดหาความทะยานอยากมันเที่ยวเหยียบย่ำทำลายไปทุกสิ่ง ของดีๆ มันก็ทำให้เสีย
หมุ่คณะที่รักกันชอบดีกันอยู่ มันก็แยกแยะแตกแยก ทำแต่ความพินาศเพื่อจะให้ตนเองโดดเด่น
ขึ้นมา ไม่มีประโยชน์อะไรเลย กิเลสไม่เคยให้ผลดีกับใคร ทำลายโดยไม่รู้ตัว ทำลายสารพัด
ทำลายแม้แต่โอกาสของตัวเอง ถ้าทำลายโอกาสของตัวเองแล้วคนอื่นล่ะ คนอื่นยังประพฤติก
ฎปฏิบัติได้ยากขึ้น

แต่ถ้าเราไม่ทำลายโอกาสของตัวเอง เราอยู่ในที่สงบสงัดของเรา จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวง
หนึ่งใจ ทุกดวงใจเวลาประพฤติกฎปฏิบัติต้องการความสงบระงับ ต้องการสัพบายะ ต้องการ
สถานที่ที่ร่มเย็นเป็นสุข ต้องการอาหารที่พอดำรงชีพ ต้องการหมุ่คณะที่ให้โอกาสต่อกัน เรา
ต้องการคุณงามความดีทั้งนั้นเลย แต่ทำไมเราไม่ให้คุณงามความดีคนอื่นบ้างล่ะ ทำไมเราไม่ให้
โอกาสคนอื่นบ้างล่ะ เราก็ต้องการสิ่งนั้น ทุกคนก็ต้องการสิ่งที่เราอยากต้องการนั้นแหละ ถ้าทุก
คนต้องการ เราก็ต้องให้โอกาสเขา

เรา เห็นไหม เราจะลอนสิทธิของเราด้วยสิทธิของคนอื่นไง คนอื่นเขาก็มีสิทธิ์เหมือนกัน
เขาก็เป็นพระเหมือนกัน เขาก็บวชมาถูกต้องตามธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เหมือนกัน เขาก็เป็นพระเท่าเรานี้แหละ มันเป็นพระเสมอกันด้วยศีลสมบรูณ์ใจ อุปัชฌาย์ยกเข้า
มาแล้วไง เราเป็นสมมุติสงฆ์ด้วยกันไง ฉะนั้น เราจะต้องทำของเราให้มันเป็นสมานสามัคคี ให้
มันอยู่ร่วมกันด้วยความร่มเย็นเป็นสุข ถ้าอยู่ด้วยกันด้วยความร่มเย็นเป็นสุขไม่มีความระแวง คำ
ว่าระแวง เวลาไปนั่งสมาธิมันลงไม่ได้หรอก ถ้ามันไม่มีสิ่งนี้มาสะเทือนหัวใจ ทุกคนก็นั่ง
สมาธิภาวนาได้ง่ายขึ้น ทุกคนก็ทำสิ่งดีให้มากขึ้น

ฉะนั้น มันถึงไม่ใช่แพแตกบ้านแตกสาแหรกขาด ถ้าบ้านแตกสาแหรกขาดเราก็เห็นนะ เห็นแล้วเราก็สังสาร เราก็เกิดกรรมสังเวช แต่เวลาหัวใจเรามันแตก ใจแตก ใจคิดแต่เรื่องกิเลส ตัณหาความทะยานอยาก ไม่เคยคิดเข้าสู่ธรรมะเลย ไม่เคยมีสติสัมปชัญญะยับยั้งมันได้เลย เวลาหัวใจแตกไม่มีใครดูแล เราจะต้องดูแลหัวใจของเรา เราพยายามรักษาใจของเรา อย่าให้หัวใจมันแตก แล้วมีสติปัญญามันก็รวบรวมเข้ามาด้วยความสมบูรณ์ ด้วยความเป็นเอกภาพ พอเอกภาพ พุทโธๆๆ จนมันปล่อยพุทโธ มันยังเป็นจิตหนึ่ง

ขณะที่เป็นเอกภาพ คือ จิตใจของเรามันไม่มีกิเลสตัณหาความทะยานอยากมาขุมาเหย มันท่าสิ่งใดมันก็อบอุ่น แล้วมันก็ทำได้ แล้วเวลาพุทโธๆ จนพุทโธไม่ได้ พุทโธมันเป็นสมมุติ พุทโธมันเป็นสัตยาตญาณ เรากำหนดพุทโธมันก็เป็นพุทธานุสติขึ้นมา พุทโธๆ ถ้ามันพุทโธ ไม่ได้นี่คือตัวมัน ถ้ามันยังพุทโธได้อยู่ นี่คือระหว่างที่ระหว่างโลก เห็นไหม ระหว่างโลกคือ ระหว่างโลกทัศน์กับจะเข้าสู่สัมมาสมาธิ มันต้องมีข้อเท็จจริงของมัน จิตมีหยาบมีละเอียด จิต เวลาภาวนามขปัญญามันขึ้นมา มันจะเป็นความจริงของมันขึ้นมา ผู้รู้กับไม่รู้เขาเห็น เราจะเอาแต่ สัตยาตญาณของเราแล้วมาคุยโม้คุยอวด มันเป็นไปได้ ผู้รู้เขามี ครูบาอาจารย์มี ไม่ใช่พระผู้ เฒ่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วดีแล้ว เราจะได้อยู่สุขอยู่สบายกันเสียที ไม่มีคนจ้ำจี้จ้ำไช”

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปฏิบัติขึ้นมาแล้ว เราก็เอาแต่สัตยาตญาณของเราว่า เราผู้เราเห็น ผู้รู้ เขามี ครูบาอาจารย์เขามี คนเป็นจริงเขามี เพราะมีอยู่อย่างนี้กรรมฐานเราถึงมันคง เพราะเรามีครู บาอาจารย์อย่างนี้ กรรมฐานของเราถึงมีคนนับหน้าถือตา เพราะมีความจริงอยู่ในท่ามกลางสงฆ์ นี้ความจริงมันถึงประจักษ์ ทำความจริงขึ้นมาให้หัวใจเรามั่นคง อย่าปล่อยให้กิเลสมันขุมันเหย บ้านแตกสาแหรกขาด หัวใจให้กิเลสมันขุมันเหย โดยที่ตัวเองไม่รู้ตัวเลย

ครูบาอาจารย์ท่านรู้ท่านเห็น แต่มันเป็นที่วิฤภาวะของคนที่จะรับได้หรือรับไม่ได้ รับ ไม่ได้ก็ไม่ยอมรับว่ามันเป็นจริง ถ้ารับได้มันจะตั้งต้นแล้วพยายามชวนชวาย สร้างคุณงามความดี ให้ใจดวงนี้ตั้งมั่น ให้ใจดวงนี้ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง เป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันติปฏิโลก เป็นอึดอัดตบตีกับใจที่เป็นสัมมาทิฐิถูกต้องถึงตามความเป็นจริง เอวัง